

ВИЩЕ-ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОЧАВ ПОЇЗДКУ ПО ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Порт-оф-Спейн, Тринідад. — В неділю дня 27-го квітня прибув сюди з Вашингтону віце-президент Річард М. Ніксон, започатковуючи цим свою "18-денну поїздку „доброї волі“ по країнах Південної Америки. В офіційних вашингтонських колах сподіваються, що ця поїздка матиме важливі наслідки в дальших економічних взаминах між 3'єдиними Державами Америки і їхніми південними сусідами. Від'їжджаючи з Вашингтону, віце-президент Ніксон заявив у своїй промові, що економічні проблеми стоять на першому місці справ, що їх він має обговорити з провідниками відвідуваних країн. Водночас із цим Ніксон стверджує, що господарський розвиток обохдах Америк повинен йти в тому напрямку, щоб розвинути і використати якнайповніше всі їхнього все членнішого населення. Під час своєї подорожі по Південній Америці віце-президент Ніксон візьме участь як репрезентант ЗДА, в інавгурації аргентинського президе н т а д-ра Артуре Фрондізі, що відбудеться дня 1-го травня. Крім того відвідає Ніксон Уругвай, Парагвай, Болівію, Перу, Еквадор, Колумбію і Венесуєлу. В дальшому заявив Ніксон, що його поїздка перша після минулорічної поїздки по Африці, має на меті задемонструвати зріст зацікавлення ЗДА до справ Південної Америки і розв'язати погляди, що, мовляв, ЗДА занедбують свої взащини із південно-американськими країнами, які є не тільки найближчими сусідами, але й друзими ЗДА. Перед своїм від'їздом Ніксон відбув у справі своєї поїздки довшу розмову з президентом Айтзенгавером. Відбуває свою поїздку Ніксон у супроводі своєї дружини Пет, президента Експортрово - Імпортрово Банку Семюеля Ц. Во й асистента державного секретаря Роя Р. Руботтома. Крім представників уряду ЗДА на летиовиці у Вашингтоні прощаля Ніксона теж і дипломатичні представники восьми південно-американських держав. У Тринідаді, де найініше зуупинився Ніксон, він відбуде конференцію з прем'єром Західно-Індійської Федерації сером Грейтлєм Адамсом у справі допомоги ЗДА для Західних Індій, задля якої виїхала вже до Вашингтону окрема західно-індійська делегація.

Президент проти компромісу у справі департаменту оборони

Огеста, Джорджія. — Президент Айсенгавер заявив, із свого місця відпочинку, що він зовсім не погоджується на будь-який компроміс в справі реорганізації департаменту оборони, як про це натікнув був у своїх переслуханнях в Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів МекЕлрой.

Президент виразно заявив в цій справі таке: „Тут не може бути жадного компромісу або відвороту, якщо йде про найосновніші проблеми військового законопроєкту“. Своєю думку Президент висловив під час телефонічної розмови з членом своєї кабінету та в окремій заяві, яку переслав своєю пресою секретареві Джеймсові С. Гегерті в Військовий Домі. Так само і секретар оборони МекЕлрой ставився після того висловлювання, що його знізання на конгресовій комісії не були компромісом, ані відворотом в справі внесенного урядом плану про реорганізацію департаменту оборони, бо він тільки хотів вжити такої редакції цього законопроєкту, яка вмоглила б скоріше ухвалення Конгресом того закону. МекЕлрой від себе заявив таке: „Не буде жадного відступу у змаганні дістати змодерізовану установу оборони країни, яка могла б виконати ті вимоги, які накладає на нас теперішність“.

Демонрати домагаються обговорення справи народів Східної Європи

Нью Йорк. — На конференції комісії націоналістическої при Демократичній партії в готелі Вандорф-Асторія, в якій брали участь представники 26 національних груп, промовляв ньюйоркський губернатор Аверел Гарриман, який закликав президента Айткенгавера, щоб домагався волі для народів Східної Європи, якщо прийде до конференції на вершинах Великої Чиркви. Гарриман заявив, що представники ЗДА повинні відкинути совєтську пропозицію, щоб справа національного повенелення не розглядати на конференції на вершинах, бо ця проблема треба порушувати так довго, поки вона не буде розв'язана. В політичних колах гадають, що ця акція демократів має за цілю здобути собі прихильність народнистеских груп під час цьогорічних виборів. Гарриман нарікав на те, що справа національного повенелення не порушувало на конференції в Женеві, бо цього не бажав собі тодішній совєтський прем'єр Николай Булганін.

АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ ПРОТИ ВІДНАЗНАЧУВАННЯ ЗУСТРІЧІ НА ЕЛЬБІ

Вашингтон. — Крайовий командант Ветеранів Закордонних Восн Ричард Л. Равдебуш заявив, що жадний американський ветеран, який "себе шанув", не буде окремо відназначувати Зустрічі на Ельбі в Німеччині з совєтськими воляками в 1945 році. Цю зустріч відназначав в ЗДА ветеран Павлоско з Шикага, який робить це на свою руку, і який запросив із Москви 5-ох совєтських ветеранів, які вже прибули до ЗДА з якимсь дарунком для Президента.

В АМЕРИЦЕ

- В Київській, Огайо, лікарі обговорювали кошу недугу пацієнта, на яку померло 3 особи. Лікарі назвали «пумонари» — «пневмонію протейноса», а симптоми цієї недуги такі: короткий віддіх, зжухення, втрата ваги і постійний кашель.
- В Нью Йорку на головних вулицях виставили перші з 60-ох публічних попелючників на відпачку з цигарок. Вони є наповнені піском і приміщені на підвісниках 2,5 стопи заввишки. Курці мали б до них кидати недокурки, але важко це буде робити, коли їх буде тільки 60 на ціле місто.
- 16-річний Річард Меллер в Пітсбурзі застав в домі злодія-зломовцю, який втік перед ним. Хлопець б'їв за ним вулицю і прогнав його.

НІКСОН ПЕРЕД ВІД'ІЗДОМ ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Віце-президент Ніксон із своєю дружиною Патрицією на
Вашингтонському летовищі.

УКРАЇНЬСЬКА ГРУПА ПРЕДМЕТОМ ЗАГАЛЬНОЇ УВАГИ НА ПАРАДІ ЛЮБЯЛЬНОСТІ В НЬЮ ЙОРКУ

Нью-Йорк. — Українська група, одна з найчисленніших та найкраще організованих, була предметом загальної уваги на традиційній Параді Лояльності, що відбулась минулої суботи, 26-го квітня, в популяційних годинах по 5-ій ескадри від 61-ої до 34-ої вулиці. В параді, згідно з твердженнями місцевої американської преси, взяло участь 25,000 осіб, а понад 150,000 приглядалося парадному походу. Українську групу вели американсько-українські ветерани з адм. Вол. Стеком, що йшов в уніформі офіцера американської авіації, та адм. Михайлом Пізнаком і адм. Юрієм Волянцем на чолі. Похід українських громадських організацій очолювали мгр. Роман Гутлявич, д-р Василь Вишиваний, п. Іван Винник та інші члени Управління Комітету Об'єднаних Організацій. В похіді окрему увагу звертали на себе велика група дітяч в народних одягах та організації молоді Пласт і СУМА. В похіді української групи взяло участь три оркестри, між ними оркестра св. Юра Нью-Йорку та „Сурма“ з Джерзі Сіті, і багато прапорів і трайспарентів з проречистими написами про боротьбу України за волю і державну незалежність. Була теж велика група українців, яку несли одягнені в національні костюми дівчата. Участь українців у цій параді відповідно відмітила місцева американська преса.

**В НЮАРКУ, ТОРОНТІ, ШІНАГО
І ПІТСБУРГУ ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ
ДЕЛЕГАТІВ НА КОНВЕНЦІЮ УНС**

У зв'язку з недалекою вже конвенцією Українського Народного Союзу, що має відбутися в останньому тижні травня в Клівленді, Огайо в багатьох українських громадах ЗСА і Канаді відбуваються передконвенційні наради делегатів місцевих Відділів УНС на цю конвенцію, на яких обговорюються актуальні проблеми цієї великої організації та узгоджуються становища, — яке ці делегати займатимуть під час наради на конвенції. З кінцем минулого тижня такі наради відбулись в Ньюарку, Торонті, Шикаго і Пітсбургу.

Нюарк. — Передконвенційні наради делегатів Відділів УНС на найближчу конвенцію відбулись тут, з ініціативи Окружного Комітету Відділів УНС, в залі Української Центральної в непліну, 27-го квітня по полудні. Наради відкрив і ними проводив голова Окружного Комітету п. Ю. Баранок, а секретарювали д-р О. Утриско та п. Василь Салабай. Поодинокі справи, що їх плянує видвинути на конвенції Екзекутивний Комітет УНС, реферував коротко гол. касир Роман Слободян. З відповідними висвітленнями вступали ще заст. гол. предс. адв. Михайло Пізнак, гол. радий і орг. референт д-р Я. Падох та редактор „Свободи” А. Драган. Зокрема обговорювано і принципово одобрено такі справи, як: збільшення суми забезпечення в УНСоюзі, введення нових модерних родів забезпечення, необхідність збільшення фондів на „Свободу” і т. п. Прийняті делегати видвинули пропозицію на обмеження до двох кандидатів головних радників. На закінчення обговорено ще справу спільної поїздки на конвенцію та кандидатур до Головного Уряду УНС.

Торонто (телефоном). Передконвенційні наради делегатів УНС на найближчу конвенцію відбулись тут в неділю, 27-го квітня пополудні, в домі УНО. Нарадами, в яких взяло участь 16 осіб, делегатів і 6 урядовців Відділів, і які відкрив п. М. Мота, проводив гол. контролер УНС іжк. Вол. Коссар, а поодинокі справи реферував делегат на конвенцію та член призначеної вже конвенційної Статутової Комісії п. Богдан Зорич. Збори одностайно вирішили:

- 1) обстоювати на конвенції доповнення до статуту, яке заповняло б канадійським членам УНС цюнайменше два місця в Головному Уряді, одне в Контролі і друге в Раді;
- 2) обстоювати необхідність створення в Канаді відповідного Координаційного Центру УНС та 3) усі канадійські делегати виступатимуть на конвенції одностайно. На нарадах обговорено також справи кандидатур до Гол. Уряду УНС.

Інформації про наради в Шингаї і Писбург, в яких взяв участь гол. президент УНС п. Д. Галиччин, будуть подані в черговому числі „Свободи”.

„Тризуб” програв у змаганнях з „Гакоаг”

Філадельфія, Па. — Футбольні змагання між філадельфійською українською дружиною „Тризуб” і Нью-Йоркською жидівською футбольною командою „Гакоаг”, що відбулися в неділю, дня 27 квітня ц. р., закінчилися вислідом 3 до 1 у користь „Гакоаг” (2 до 1 у першій півгрі). Ця перемога дозволи-

**„САМОПОМІЧ” ВІДБУЛА 8-ий
ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ТА СВЯТКУВАЛА
10-РІЧЧЯ ІСНУВАННЯ**

Нью Йорк. — Об'єднання Українців в Америці «Самопоміч» перевело в минулу суботу 26-го квітня в залі УН-Дому в Нью Йорку свій 8-ий з черги Загальний З'їзд делегатів. Прийнятих було 52 уповноважені представники від 9-ох Відділів та 11 членів Головної Управи. Головував д-р Володимир Пушкар із Філадельфії, заступниками були д-р Олександр Марітчак з Дітройту і п. Федір Олесницький з Ноарку, секретарювали Євген Филипович з Пінага й Роман Кравців з Філадельфії. Після виголошених звідомлень і обширної дискусії над минулою діяльністю та дальшими напрямками праці організації, при чому левину частину уваги присвячено кредитовим кооперативам «Самопоміч», вибрано нову головну Управу у такому складі: пп. Юліан Ревал — голова, Михайло Лісигор, Іван Василичин і д-р Микола Пенко — заступники голови, Олександр Гладшовський — секретар, члени: Е. Бехметюк, Іван Шепарович, Мирон Утриско, д-р Вол. Пушкар, Іван Базарко, Стефанія Барко, Іван Гордюк, Роман Раковський і Богдан Ластовський. Контрольна Комісія: ред. Василь Мудрий — обраний почесним членом Товариства, д-р Вол. Калина, Франц Коллодій, Михайло Гой і Ст. Спринський. Товариський Суд: д-р Корнеліо Трояна, д-р Володимир Бемко, д-р Вол. Бачицький, Мих. Шахнович, Мих. Гавриленко, Василь Одисинський і Роман Віліньський. Вечером того самого дня, після Загального З'їзду, був на великій залі того ж УНДому, ювілейний бенкет для відзначення 10-річчя «Самопоміч». Бенкет відкрив промовою голова Т-ва п. Юліан Ревал, вітаючи гостей. Молитву провів всч. о. канонік Роман Лободич, вітаючи опісля «Самопоміч» від очолюваного ним Союзу українців Католіків «Провидіння». Від Українського Народного Союзу вітав «Самопоміч» і його членство заступник головного передсідника ада. Михайло Пізнак, від УККомітету вітав ада. Іван Робертс, а від ЗУ-АДКомітету його президент д-р Володимир Галан. Програмою бенкету проводив, виголосивши на початку коротку промову про значення «Самопоміч», д-р Ярослав Падох. Крім названих, з відповідними привітаннями і промовами виступали: всч. о. протоігумен Микола Когут, всч. о. ігумен Орест Засібада, ред. Василь Мудрий, мец. Роман Гуглевич, п. Павло Дорожницький, гість з Франції п. Іван Попович, д-р Вол. Калина, д-р Роман Осіччук, п-ні Гріна Томашівська, передставник «Самопоміч» з Пінаго п. Филипович, п. Зеноя Корчинський, п. Вас. Косаренко-Косаревич, д-р Іван Шепарович, д-р Іван Козак та інші. У мистецькій частині програми виступали із сольовими точками та в дуєті сопран Ганна Шерей та баритон Лев Рейнарович, яким на фортеп'яні акомпанювала п-ні проф. Іванна Прийма. Письменники Іван Керницький і Микола Понеділок читали свої гуморески. Прийнятих було понад 100 осіб.

Відбулись Загальні Збори В-ва „Червона Калина”

Нью-Йорк. — В суботу 26-го квітня ц. р. в Українському Народному Домі в Нью-Йорку відбулись річні Загальні Збори кооперативного видавництва „Червона Калина“, яке продовжує в Америці традицію такого самого видавництва, існуючого між двома світовими війнами у Львові: видаванням книжок і інших публікацій з історії української визвольної війни і революції, поглибленим відомості про недавнє минуле та плекати культу визвольної боротьби. За останніх 5 років „Червона Калина“ в Нью-Йорку, приступивши до діла майже без якого основного капіталу, видала дві великі книжки: „Наш Львів“ та д-ра Степана Ріпецького „Українське Січове Стрілецтво“ і невеличку книжечку „Рідні гості“. Ріше, ніж тепер у принципі допомогти технічно переїздити О. Додженку „Зимовий похід“ і в цій справі ведуться ще розмови з уповноваженим жертводавців на цю ціль, ген. О. Загородського, як теж видали кошт шефа Оперативного Відділу Начальної Команди УГА, майора Альфреда Льюбковіца „Похід на Київ“. На Зборах підкреслювано мінімальну скількість членів В-ва, трудність збування української книжки та нестіть довжників звертати свої борги В-ву. Вибрано нову Дирекцію в такому складі: д-р Никифор Гриняк — голова, і члени: д-р Вол. Галан, д-р Вол. Калина, ред. Іван Левдин, Роман Кучинський, Фед. Лепкий і Петро Постолюк. Контрольна Комісія: д-р С. Никифоряк, д-р Ю. Налісний і д-р С. Ріпецький. Пані Грини Домбчевську вибрано для зв'язку з жіночими організаціями для поширювання книжок.

Інші імпрези в Нью Йорку

Нью-Йорк. — У суботу 26-го квітня ц. р. відбулося в Нью-Йорку ще кілька інших імпрез з вужчим кругом зацікавленої публіки. А саме: в залі Джуніор Гай Скул при Евено А відбувся заходоми Українського Музичного Інституту в Нью-Йорку третій з черги абонементний концерт «Вечір української музики». Солоістами виступали Дар'я Каранович-Гордієвська (фортепіан), Марта Кокосельська-Кобрин (сопран), Христя Колеса (віолончель) і проф. Роман Савицький (аккомпанімент) — у різних залах У. Н. Дому відбувалися одночасно: Ньюйоркський Відділ Українського Лікарського Товариства улаштував товаришів зустріч, що її попередили доповіді д-ра Зеновія Шталака п. н. «Електродермографія та дистрофічні процеси». Головував голова Відділу д-р Андрій Тершаковець. — На форумі Т-ва Прихильників Визвольної Боротьби ред. Іван Кедрий-Рудницький вголосив доповідь на тему: «Майбутнє і сучасність української громади в Америці». Головував інж. О. Логун. Після доповіді відбулася дискусія.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

[illegible]

СТРАХ ПЕРЕД НІМЦЯМИ ДИКТУЄ ПОЛЬЩІ СОЮЗ З ССРСР -- КАЖЕ ГОМУЛКА

Варшави. — Політичний союз і „приязнь” між Польщею та Совєтським Союзом мають ту тверду підставу, якою є спільна небезпека від відволненої мілітарної сили Німеччини — заявив комуно-польський диктатор Владислав Гомулка у промові на дипломатичному прийнятті у совєтській амбасаді у Варшаві з нагоди одностороннього перебування у Польщі совєтської делегації з „самим” Клементісом Ворошиловим у провіді. Гомулка не заперечив, що „були і будуть” розбіжності між Польщею і СРСР, але — мовляв — він не бере їх врагів. Суттю польсько-совєтських відносин, за твердженням Гомулки, є конкретність їх єдності задля спільного протиставлення себе німецькій небезпеці. У зв'язку з цим останнім виступом Гомулки закордонні кореспонденти у Варшаві стверджують, що дійсно відродження західно-німецької політичної й економічної сили дає початок відбудовування німецької армії з головною причиною журби всіх поляків. Вони піддаються комуністичній пропаганді, що трубить весь час про відродження мілітаризму за правління Аденауера та не бачить нічого злого у порівняванні Аденауера з Гітлером. Закордонні обсерватори в Польщі звертають увагу, що член теперішньої совєтської делегації, Єскатерін Фурцева, об'їздила багато польських фабрик та скрізь виголошувала промови про потребу польсько-совєтського приязни. З уваги на близькість Фурцевої до Хрущова загалом вважають, що вона дістала була від нього просте доручення робити пропаганду в цьому напрямку. Згодуються, що кремльські правителі дійсно хочуть оминути теперішньому часі нового розладу між СРСР та його сателитами, зокрема Польщею. Складна міжнародна ситуація зі зростом поваги Німеччині як міжнародного чинника та при все ще нерозв'язаній і гостро актуальній проблемі німецького з'єднання, диктує Польщі і лівішу поміркову довір'ям супроти Москви та страхом перед німцями. — Хоч поляки на одну дошку ставлять німців, східних і західних, проте вони такі „волюють” німецьких комуністів просто тому, що знають, що ті вихідні німці не мають своєї волі, тільки залежні від диктату з Москви.

**Мосива віднидає домагання
Заходу щодо прискішення
конференції „на вершині“**

Москва. — Совєтський уряд відкинув домагання трьох західних великодержав, щоби його міністер закордонних справ Андрей Громико припинив забаву з викликуванням до себе на короткі наради окремо кожного з трьох західних амбасадорів, щоб надіслати переводити ці наради спільно. Громико передав у суботу 26 ц. м. амбасадорам ЗДА, Англії і Франції — знову кожному окремо — ідентичні заяви, що прийнята Громиком процедура окремих розмов з «найкращим способом дипломатичної підготовки», а коли три західні великодержави настоюють кінце на спільних нарадах — тоді, заявив Громико, у таких нарадах мусять брати участь ще амбасадори Польщі і Чехословаччини. Водночас совєтська нота підкреслила, що «паритет учасників» в усіх східно-західних конференціях з припиненню від якої-го Совєти не відступлять. За першими коментарями з східної преси, ЗДА, Англія і Франція не погодяться на таку роль Польщі, ЧСР чи будь-кого з совєтських сателітів, трактувати як своїх рівноправних партнерів, допущених до вирішування найважливіших міжнародних проблем. Тому західні великодержави, мабуть, надіслі приймуть процедуру, стосовану Совєтами — окремим розмов Громика з кожним із західних репрезентативів. Згадана совєтська нота, з більшею чи меншою зверхністю, повертання правди горі дном закидала Заходові зовільнення з підготовлюванням конференції на вершинках, коли насправді — твердять західні кореспонденти в Москві — воєнські ознаки вказують, що Совєтський військовий апарат ідеї конференції голів урядів у значній процедуральній формі малесті.

Американський кардинал Стріч важко захворів у Римі

Рим. — Кардинал Сміюел Алфонзус Стріч з Шікаго, який в минулу суботу 26 ч. м. приїхав кораблем "Індепенденс" до Неаполі, щоб передати урядування в Святійшій Конгрегації, як перший американець в Римській Курії, — важко захворів. Він відчував вже від трьох тижнів біль у правому рамені. Цей біль так збільшився під час цієї останньої подорожі, що негайно після приїзду до Риму пошукано до старенького духовника лікаря, який з чотирьох викликав професора П'єтро Вальдотті, спеціаліста шлуночка і кружляння крові. Вони ствердили сніп крові в правому рамені. В неділю вночі переведено ампутовати руки. 70-річного кардинала перевезено до спалаторії.

Шікага прилетів до Риму його особистий лікар д-р Ральф Берген і спеціаліст шлуночка д-р Локі Кілі.

У С В І Т І

● Хрущов ще дуже довго муситиме чекати, поки Совєтський Союз зможе надігнати Америку у продукції яєць. Члени делегації американських хлібопродуктових делегатів, які розділялися по Совєтському Союзу й пригладжали його сільський господарів. Як зазнали ми, і, на зразкові — у совєтській господарі — колгоспи в Україні. Те, що побачили американські фармерські фахівці, ні трішки їм не замішувало. Вони говорили про це голосно, вернувшись в минулому тижні до Москви.

● Анастас Микоян, перший заступник прем'єра й більшовицький спец під закордонної торгівлі, приїхав до Західної Німеччини підписати договір про посилу торгівлю між Совєтським Союзом і Західною Німеччиною та про добровільну репатріацію. Микоян з першим совєтським високом „достойним“, який приїздить до Західної Німеччини з офіційними „принятельськими“ відвідинами.

● Висінок Черчил, дідучи четвер у минулому тижні парламенту, мав автомобільний випадок. Його авто легко зупинилося із величезним лондонським поверхожим автобусом Велика юрба, яка збралася вулиці, пізнавши Черчіла та узаулила йому овацію. Поліція дозволити відставити Черчіла парламенту й відкласти на пізніше переслухання його шофе в справі того інциденту.

● У Римі арештовано одного заступника совєтського вистави в Італії, Александера Соколова, приволовеного в примічному звинув. шпінгусті. Москва промовчує що подією з найкращим доказом, і тої „дипломат“ скомпромітується й Москва не хоче, борючись його, роздувати справу.

СВОБОДА
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

SVOBODA
FOUNDED 1893

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незачекані матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДУХОВІ ВАРТОСТІ В ПОЛІТИЦІ

Від часів Маківеллі, основоположника науки про політику в новітніх часах, ведеться спір про ролі ідеалістичного чинника в державній політиці. Існує теорія, що державний інтерес не визнає нічого, чого не можна було б скопіювати цифрами й мірами, себто нічого поза сферою "математичних" вартостей. Отож, власне, ця теорія і визнає тільки "реалістичні", як єдиний чинник, що з ним повинна рахуватися політика, відкидаючи все "ідеалістичне", як самовільний баласт.

Але така теорія — це тільки спрощення проблеми політики. Її теорія і практика. Ясно, що не існує "ідеальної" політики, як ніби якась протилежність до "реальної". Кожна політика мусить бути реальною, бо всяка інша перестала б бути політикою. Але це далеко не значить, що така реальна, "реальна", політика має нехтувати ідеалістичними цілями, спонуканнями, поштовхами й принципами. Напротив, і більшість, виступивши на світову арену як вищі ідеології, своєю практикою, методикою діяльності й конкретними вислідами своєї політики заперечили ідеалістичні підходи й ідеалістичні цілі своєї політики. Грабінж, шкурництво, брутальне нехтування правами народів і людини, заперечення етичних засад, боротьба за владу інтригами й убивствами суперників, підступ і насильство у проведенні експансії на чужі землі іншою чужих народів, — все це зробило з високих на перший погляд ідеалів, що їх у пропагандистських цілях пропонували Сталін і Гітлер та що їх інші "проповідники" різні христові, тільки вивиску, лаябузусу з дієного змісту їх діл.

Але внесення нинішнього чинника у політику не означає, що всі інші мають достосуватися до того рівня і стосувати аморальність у політиці. Пригадайте це дуже яскравий державний секретар Джона Форстера Доллеса у своїй чудовій промові, спеціально присвяченій цій темі на найвідомішому для цього форумі: на банкеті в готелі "Астор" у Нью-Йорку, з нагоди 33-ї річниці конвенції Товариства Американських Військових Капітанів. "Не думаю, — казав Доллес, — що людська натура в цілому світі багато змінилася від того часу, коли великий американський експеримент волі полонив улаві всіх людей". І Доллес закликав до вірності духовним основам та моральним принципам, які саме створили Америку великою.

Ці заклики не перебувають тільки у світі теорії. Вони мали й мають застосування у практичній політиці. В ім'я цих засад велася в 3-дніх Державних громадянських війнах, яка елементарно, націю й позицію лінійноліній ідеалів з Півночі на опірний Південь. В ім'я цих засад 3-дніх Держави вступили у першу й другу світові війни. Епоха ідеологічних воєн, яку так прихильники матеріалізму в політиці, минула, і також остання світова війна не була ніякою ідеологією, а наслідком німецького, російського та японського імперіалізму. Очевидно, що фашизм і комунізм — це ідеології, заперечені до всіх державних німецького та російського імперіалізму. Але ідеології демократії, які нині змагаються з комуністичною, це не пустий звук. Вони є змістом кожного життя 3-дніх Держави, і вони надають напрям практичній американській політиці.

Саме Дж. Ф. Доллес є на чолі класичним міністром закордонних справ, який раз-у-раз прагне до правди. Погрозити кепкує, що він — проповідник. Але це проповідництво, видно, має велику питому вагу, коли Союсти і комуністичний Китай проголосили Джона Форстера Доллеса "ворогом число 1". Не розуміючи західної психіки, а зокрема, не знаючи суті американського духовного клімату, колишній радянський прем'єр Миколай Булганін у своєму листі до Айзенгауера з 1 лютого ц. р. висловлював відомо нездорову думку, щоб для добра "співіснування" між США і СССР усунути Доллеса з становища державного секретаря. Ця думка була схоплена у такий фразі: "Маючи на увазі, що деякі можливі учасники конференції міністрів з задоволенням попередньо...". Західний політичний світ відразу добачив у цих словах грубу лаяноз до особи Дж. Ф. Доллеса, ніби не здатного переговорювати з більшовиками. Практичний наслідок такої безтактовної "дипломатії" Москви був той, що позиція Доллеса значно зміцнилася. Про Булганіна, тим часом, уже забувають.

Згадавши угорі своїм виступом у Нью-Йорку Доллес знову доказав своє знамените знання більшовицького світу. Він закликав не дати втягнути себе в переговори з більшовиками, наприклад, у монополізацію душі молоді її касарнями вихованням за зразком СССР, не дати фанатизму себе більшовицькими цифрами, за якими більшість не вбачає того критерія, що є єдиною вартістю: духовні вартості життя людини і країни. І тому Доллес — а з ним усі ми — знаємо: вищість духу християнства і демократії над безбожництвом і тоталітаризмом СССР, вірність у перемогі віляного світу.

СВІГЕН ОНАЦЬКИЙ

У 1936 р. Ювіліта запрошено на професора української мови і літератури в Вищому Східному Інституті в Неаполі, а в 1940 р. на лектора української мови в римському університеті. Як наслідок праці в тих інститутах, вийшла його "Граматика української мови для італійців" (Неаполь, 1937), що мала дуже прихильні рецензії італійських славістів, які розглядали її як і пізніший "Українсько-Італійський словник", як оселі італійської науки.

Ювіліта продовжував працювати також в різних українських часописах. "Українське Слово" в Парижі відібрало з його сторінок його брошуру "Чарівне коло та ритуальне богослов'я" (Париж, 1936), а "Пробос" у Празі — брошуру "Українська дипломатична місія в Італії" (1941) та "Основи суспільно-господарського ладу" (1941). Ця остання вийшла другим виданням у Буенос-Айресі в 1948 р.

В Празі вийшли також книжки Ювіліта п. з. "Сто років з римського шодення", "Італія і фашизм" (Прага, 1942), "Навірутки Ватикану" (Прага, 1943). На жаль, лише нечисленні примірники цих книжок вдалося вивести з Праги, а решту більшість знищили.

З інших праць Ювіліта варто згадати "Українка в італійських журналах за 1941 р." (Пробос, 1942), "Українознавчі студії в Італії" (там же), статті на теми української літератури (понад 70) у великій італійській Енциклопедії Бомпіні. "Літературний словник творів і персонажів усіх часів і літератур", "Історія української літератури" (понад 70) у великій італійській Енциклопедії Бомпіні. "Літературний словник творів і персонажів усіх часів і літератур", "Історія української літератури" (понад 70) у великій італійській Енциклопедії Бомпіні. "Літературний словник творів і персонажів усіх часів і літератур", "Історія української літератури" (понад 70) у великій італійській Енциклопедії Бомпіні.

МІРІЯ ЧОРНОМОРСЬКОГО ПРАПОРУ

Коли ви йдете вулицями Сьюмою або Френкліна у Філадельфії, ви легко матимете шанс стрінути немолоду вже людину із срібною але густою чуприною, живими рухами і відкритим поглядом. Ця людина звичайно одягнена, в цій порі, коли й її останньо бачив, себто у передвесняний час, у темноті блутило габардинний плащ "трешкот", завжди тримав в роті грубу сигару, або й стару, потемнілу від років людину.

Старший пан це людина приїхана, він охотно пристає й відповідає на ваше питання, розмовляти про філателістику (в нього найбільше, мабуть, на світі збірник українських марок, біля 16,000 державних і недержавних) про комбатантські справи, про часи його молодості — а коли ви з його добрим знайомим і він вас трохи полюбить — він розповість вам про день, що його 40-а річниця припадає якраз в цьому часі — про день 29 квітня 1918 року.

Це був день, коли за часів Української Держави, вперше в історії — на морі українського призначення, на Чорному морі, Козацькому морі, на цілій Чорноморській Флотії появилися українські прапори. Появилися і то не лиш як колись козацькі знамена на легких чайках, але великі білі полотнища з блакитними хрестами і золотим тризубом на великих дренавтах, лінійних кораблях, міноносцях, винищувачах, підводних човнах, транспортниках, гравіражах — на всіх одиницях українського Чорноморського Флоту.

Старший пан у темній блакитній "трешкоті" не так єдиний мабуть живучий тепер у віляному світі українців, свідок цієї однієї з найважливіших хвилях в історії України. Це колишній гардемари́н і потім капітан лейтенант Святослав О. Шрамченко, товаріш морського міністра 1919 року, а опісля начальник Орг. Відділу Морського Генерального штабу Української Держави. Це потім — Чернігівський, нащадок назначеного Іваном Мазепою надзвичайного посла до Туреччини, полковника Лева Шрамченка.

А понад усе — це людина, що чула скоріш старіша, ніж підстарши, лід передавали "сторичну команду" піднесення українських прапорів над ставленими баштами і думали могутніх гармат сірих морських велетнів. "Це вже стільки років...", каже старший пан, полашкуючи задумано свою загладу сигару, "а бачите, голубе, я ще ногами чую цю команду: 'Лицем до борту'". Український прапор піднісся!

Старший пан мандрує далі а свою дорогу по Френкліні Стріт, серед негалицьких домиків філадельфійського "давнятин", але його ласі очі не бачать ні сміття на вулицях, ні муринських дитяків, що забігають попіл його, його вухо не чує гудків авт, що нестерпиво наїждять на перехресті, перешкоджаючи одне одному. Він їде у свою дорогу і йому здається, що це владі ЦЕП квітень — 40 років тому і що він знову в уніформі старшини української морської флотії, що чуприна це

ВСТУПАЄТЕ В ЧЛЕНА Українського Народного Союзу?

раїнський", на жаль, залишається поки що в рукописі.

У кінці вересня 1943 р. Ювіліта заарештували німці в його помешканні в Римі і посадили в гестапівський в'язницю при німецькому посольстві, а потім перевели до в'язниці "Реджина Челі".

Спогади про полон у німців Ювіліта записував у книжечці "У Вавилонському полоні" (Буенос-Айрес, 1949 р.). Повернувшись із того полону до Риму, Ювіліта став заступником голови Українського Допомогового Комітету в Італії (головою був Віпресов Кир Іван Бучко), а в квітні 1947 р. вїхав до Аргентини. До вїзду в Рим залишився головою Української Громади, на яке становище був вперше обраний у 1928 р.

Переїхавши до Аргентини, Ювіліта став редактором "Нашого Клича" та його Календаря-Альманаха, якого вже вийшло десять книжок, причому в кожній з них вміщено розвідки Ювіліта (про Василія Висшавого, про Карпатську Україну в 1938 р., про Українську дипломатичну місію в Римі, про стан ук-

НІ РЕКОМПЕНСАТИ, НІ ПОВОРОТУ

День 12 березня 1958 року ців і почастило перейти мезалишиться чорною датою в історії української — 300,000-річчя меншини в Польщі. Цього дня польський сейм, після понад трьох місяців розгляду і дебат, прийняв закон про "продаж державного землеробського нерухомого майна" та впорядкування деяких справ, зв'язаних з проведенням аграрної реформи і землеробського оселення. Цей закон, врегулюючи стан земельного посідання в Польщі, каує всі дотепершні закони і секрети в тій ділянці. Із введенням цього закону в життя стануть, зокрема, невідомі всі дотепершні дотрети і постанови про наділовання землею з державного фонду, яку від тепер можна буде тільки купувати. На рахунок цей фонд під сучасні пору яких 500,000 гектарів землі і складається він на Заході здебільша із відібраних німцями ґрунтів і на сході із земель загарабаних польською державою після виселення з них українського населення.

Якщо йде про українців у Польщі, то прийняття цього закону польським сеймом означає такі практичні наслідки: 1. скасування закону з 27 липня 1949 року, який забезпечував "рекомпенсати" для виселення із південно-східних земель українців за залишені ними землі і будинки; 2. скасування всіх постанов польської комуністичної партії й уряду про "направу заповідних українському населенню кривд" і 3. зніснення всіх можливостей повороту українців "на своє", значить, на відібраний їм ґрунти і господарства.

Після схвалення польським сеймом в дні 12 березня ц. р. закону "про продаж землі", українські виселенці не мають не тільки вже ніякого права на рекомпенсату на нових місцях поселення на Заході, але й навіть перше-ства в купуванні своєї ж владної землі у південно-східних виселенцях. Згідно з постановою параграфу третього цього "закону" першенство на купівлю землі мають: різні робітники, що працюють у призначених для продажу державних господарствах, дотепершні користувачі нерухомостями, суспільні і кооперативні сільсько-господарські організації, польські репатріанти із СССР, особи, що не одержали рекомпенсати за відібрані їм "на цілі реалізації" а на одно-господарських "ліній" нерухомості, і вкінці безземельні і малоземельні селяни, на доповнення різниці цих господарств, якими вони володіють. Українських виселенців постановою цього параграфу не бере взагалі до уваги. Вони, якщо б і мали гроші, то могли б купувати землю, але тільки в черзі після зазначених категорій "уприділюваних" і навіть ційно після одержання дозволу суспільних парцеляційних комітетів, зложених із представників "довірих народних рад", політичних партій (ПОРП і ЗСЛ — об'єднана селянська партія) і "кулес рольничих", які дають опінію про кандидату на купівлю землі.

Коли б навіть якомусь "щасливцеві" з поміж україн-

З-ПІД СІНГУ НАВІТЬ...

Я бути каменем згодився б: Та не лежати серед скель, А щоб, розкиривши, піднісся У світлий обрисах оселі.

А хто рікою буть не згоден? Із гір летів би на пол — Пил б жита цілющу воду І пахла б колачем земля.

З-під сінгу навіть і готовий Пробитись проліска стеблом, Щоб десь закоханих раптово Весниною обдало теплом.

ВОЛОДИМИР ЛУЧУК

Мирослав Прокоп НОВИЙ ЕТАП ТРАДИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ І УКРАЇНА

Це є перша із цілком восьми статей, що є спробою дати огляд сучасної політики Москви у відношенні до України та оцінку положення на українських землях і завдань емігранції.

І

В політичному плануванні Москви Україна знаходиться тепер у вищому етапі включення в сучасну російську імперію. Нормальною рисою цього етапу є "добровільна спілка" України з Росією та "співпартнерство" українців в керуванні імперією. Справжнє ж змістом цього положення є намагання Москви перетворити Україну в нерозривну частину російського колоніального комплексу, а українців в політично зрусифікованих співтовариств імперії.

Для українського народу це є етап посиленої боротьби за виповнювання українським змістом насильно русифікованих установ політичного, культурного і господарського життя УССР, за відвоювання втрачених і здобування нових позицій, за справжнє державні права для культурно і цивілізаційно розвиненої нації, словом боротьба за державну незалежність. Ця боротьба принесла останню українському народові деякі успіхи, але в цілому цей етап є поглиблений серйозний небезпек.

Поглянувши насаперед на справи сучасного положення українського народу виглядають ірраціональні російських імперіальних інтересів, тобто пригнітеного ближче широким вахлявості сучасної національної політики Москви у відношенні до України.

Психологічна війна за Україну

Ніколи так багато не писала совєтська преса, як саме в останніх роках про те, що український народ "добровільно" з'єднав свою долю з російським народом та що об'єднання це, мовляв, принесло Україні величезні благодаті. Москва вдала в такі тони чотири роки тому, тоді в часі святкування Перемоги в Другій світовій війні, і від того часу ця тема на різний лад відтворюється в її пропаганді.

Правда, вже в 30-их роках більшовицькі великодержавні історики вивагнули тезу про так зване "менше зло", а відтак про "абсолютне добро", для того, щоб оправдати імперіальні підбуди царської Росії у відношенні до неросіян. Але сьогодні ця теза пішла далеко далі. Сьогоднішній Москва йде вже не про те, щоб виправдати царат за його поневолення України, але про те, щоб вивести в український народ, що мовляв, він сам добровільно "з'єднав" з Росією, тобто добровільно прийняв і повільно ліквідацію колишньої гетьманської держави, і розгром УНР, і постійне обмежування прав УССР.

За цією пропагандистською тезою слідує друга, — про те, що УССР ніби суверенна держава, що вона має широку розбудову економіку і культуру, що Україна дігнала але перегнала в багатьох відомених деякі провідні народи заходу, що вона вийшла на міжнародну арену, і т. д.

БЛИЖЧІ СПІВРОБІТНИКІВ І ДОРАДНИКІВ ПОКІЙНОГО ГОЛОВИ ПУН. ДО ПУН'У ОФІЦІЙНО ЮВІЛІТА НЕ НАЛЕЖАВ, БО САМО ТОГО НЕ ХОТІВ, АЛЕ ФАКТИЧНО БРАВ УЧАСТЬ МАЙЖЕ В УСІХ ЙОГО КОНФЕРЕНЦІЯХ. ДЛЯ ТОГО ІЗІВ ДО ЖЕНЕВИ (ТРИЧІ), ДО ВІДНІА ДО БЕРЛІНУ.

Співпрацював у всіх видах ОУН і був представником ОУН в Італії, де почастило зайняти виїзняткову ролі: у міністерстві закордонних справ трайствовав Ювіліта як представника не лише ОУН, але взагалі України. Ювілітові вдалося роздобути для українських студентів, спеціально на те випущених, чотири стипендії в університетах Італії, а також кілька додаткових стипендій для поглиблення студій для поглиблення студій (напр. для Ольжича-Кандиби, що перебував в Італії один рік).

Особливо велику діяльність розвивав Ювіліта під час "нацифікації" в Галичині, коли справу розглядали в Лізі Націй у Женеві. Тоді Ювіліта в переговорах й інформувал міністра Пільотті, представника Італії в "Комітеті Трьох", що спеціально займався тією справою.

У 1931 р. ізів з доручення ОУН на сесію Ліги Націй у Женеві, і тоді в тій справі бачився і говорив з різними людьми. Про це докладно описано в "Записках за 1931 р.", що поновилися друком у видавництві М. Денисюка.

Під час другої світової війни Ювіліта виконував обов'язки завіслого між ОУН в Європі та в обох Америках. Велі пошта з Америки до Європи і навпаки йшла через руки Ювіліта. Тоді провадив величезну працю, щоб тримати українське суспільство по обох боках океану в курсі подій українського життя. Після того як ЗДА вийшли у війну, що працю зв'язку провадив через Аргентину. Після "Вавилонського полону" у 1945 р. переконавшись, що колишня понадпартійна ОУН розколотася на дві партії, Ювіліта подав полк. А. Мельничков заступ про відхід з ОУН на позиції понадпартійного націоналіста, готового завжди допомагати всім спробам національної консолідації.

